

Ислом Нури

Islom nuri tarjimasi

Olloh Taologa hamdu-sanolar, Uning Paygambariga salavat va salomlar bylsin.

Dunyo so'ngginating ekinzoridir, u shodlik va surur diyori emas, bundan tashqari tashvishli va o'tkinchilar. Shuning uchun kim oxiratni iroda etsa unga xozirligini ko'rur, zero bandaning Haq Taologa qaytishdan o'zga chorasi ywq bo'lib, Uning huzurida-kitobin tuluq olur. Nomai a'molini yaxshi vaziyatda topganlar Ollohga hamd aytsin, aksincha bulysa, o'zidan boshdan malomatlamasin.

Bandaningni tutilganidan boshlanib, toki qabrga qo'yilganiga qarab, avvalgi barcha holatlariga Dinni qat'iyat bilan munosabatda bo'ling. Uning hayotidagi na katta va na kichik, biron-bir narsani qo'llab-quvvatlamaydi barchasini davom ettirish uchun byib qo'ydi, nima uchun fanda-yu nima zarar ko'rsa hammani eslatib o'tdi. Janozadagi Payg'ambar solallohu alayhi va sallamning tutgan yullari shu ishlagan bulib, mukammal va shomil yuldir. Mayyitga yahshilik kilish, unga qabrda va Qiymat Kunida manfaati bug'langan ishlarni amalda ochish Payg'ambar sollallohu alayhi va sallaming yullar qilindi. Ul zot mayyit egaligiga ishchilar qilar, mayitni yuvib-kafanlashni juda guzal va ortiqcha vaziyatda bajarib, o'zlarini bir joyda saqlanadigan joylar nomozini o'qishga, mayitni ushlab turish va magistrat qilishini so'rab Olloh Taologa olib borayapti.

Afsuski ko'pchilik musulmonlari janoza ahkomidan bexabarlar, dinda bulyagan ancha-muncha bizni va hurofotlarni janoza sunnatlariga aralashib ketgan, shuning uchun shu xajmi kiyik "chvntak kitobcha" ni o'qiydiganlarga taqdim qildilar. Bu qullanma har bir musulmonga, xususan jonzani xozirlovchilarga Payg'ambar solallohu alayhi va salomning janoza

Ислом Нури

ishlarida; kasalni ziyratiga borishlardan to mayyit qavrga qo'yilgan kunga qadar tug'ilgan yullarini tushunchaga oson, jonozahomlarni bizni, xurofotlardan yiroq, sunnatga mos keladigan qilib tatbiq etishni ko'rsatadigan muxlislarni jalb qilishda kutib olishdi.

Olloh Taolodan ushbu risolani o'qituvchilarning har biriga manfaat kilishini, katta hayotda har bir narsada, xususan janoza marosimlarda Payg'ambar sollallohu alayhi va salomning yullarini bilan koroyalanishlariga muvaffaqiyatga erishishni so'rab qo'lamiz.

Kasalni ko'rgani borganidagi yo'llari

Payg'ambar solalllohu alayhi va salom kasalaga yaqin kelib bosh tomonga olib boriladi, ahvoli qanday ekani, nimani xoxlayotganini so'rab oladi, agar urushga zarar etkazadigan kilmaydigan narsa bo'lsa, uni keltirib berardilar. Yana Payg'ambar solalllohu alayhi va salom avvalgi kuchlarini kasalaga ko'rsatib, shu duoni o'qir edilar:

«Ollahum rabbi inni hābi bu lā bāsa sifihi va an ta lsi fi l shifāa ilā shifāka sa» (Mtfq lyh)

“Ey insonlarning parvardigori, kasalik mashaqqatini ozing ketkazgin, ozing shifo berguvchixan, biron dard qo'llab-quvvatlanadigan shifo bergin. Shingning shifoingdan uzga shifo yoqdir». (Buxoriy va Muslim)

Bundan tashkari kasalaga: “Xechqisi yuq, insho Olloh tuzalib ketasiz”, deb ko'nglini ko'chirib oldilar. Ozlari kasali kurganlari kabilarni boshliqlarini ham bunga targ'ib qilardilar: «Qaysi bir musulmon (kasal bulib yotgan) musulmon birodarini kurgani borsa, Olloh Taolo unga gunohlarini kéchirilishni so'rab turuvchi emitish bilan farishta qildi». (Imom Ahmad)

Ислом Нури

Kasalning ozi hamda oilasi unga etgan bu dard kochib kutibl bldimaydigan, Alloxning belgilab kuygan takdiri ekani va bunga rozi bolib sabr kilishlari hammasi Olloh azza va jallaga yaxshi insonda bulib qolishlari kerak. Bu haqiqatda Payg'ambar solallohu alayhi va salom shunday debganlar: "Mo'minning ishi juda ajoyib, chunki uning birlashma ishi yaxshi ko'rilgan. Mo'mindan boshka hech kimda bunday emas. Agar unga shodlik etsa shukr qiladi, bu esa unga yaxshidir va agar unga musibat etsa sabr kiladi, bu ham unga yaxshidir ". (Muslim)

«Sizlarning har-biringiz Olloh Taologa yaxshi gumonda sodir bo'lgan vaziyatda o'lsin». (Muslim)

Vasiyat kilishda ...

Payg'ambar solallohu alayhi va salomlar har bir musulmonning, olishi yaki berilishi keragi paydo bo'lgan birovlarining haqiqatlari yozilgan vasiyatnomasi byulmog'ini o'qituvchilar: «Ikki kecha yasashdan umidvor byulgan va vasiyat qilmoqchining tug'ilgan odamni uyiga olib kelinglar. (Buxoriy va Muslim)

Boshqa bir o'tkazishda bunday deganlar: "Kim birodariga obrussini to'kib yuborish kerak, biron narsa zulm qilingan bo'lsa, shubugunoq rozilik so'rab olsin, zero dinor va dirham bmmaydigan kunda yil amali bylsa qilgan odamni ushlab turing. yuklanadi ". (Buxoriy)

Xozirgi kunda ko'chada musulmonlar dindan uzoqlashib qolishadi, xususan jonzaga taalluqli masalalardan bexabarlar. Vasiyatning zarurligi faqat dunyoviy narsalarda, shuningdek, har bir musulmon vafotidan sung uni sunnatga muvofiq yuvib, kafanlab dafn kilishlarini vasiyat kilmogi kerak. Shuning uchun ham saqobalar - Olloh ulardan rozi bulsin - shunaqa

Ислом Нури

vasiyat kilardilar. Huzayfa roziyallohu anhu vasiyat kilib bunday deganlar: «Men vafot etsam, oldimga juda kimni kirgiganlar, tovush juda katta yig'lashdan qo'rqaman, chunki men Rossululloh sollollohu alayhi va salomni tovushni tabriklayman» deb. (Termiziy). Abu Burda roziyallohu anhu dedilar: «Abu Muso roziyallohu anhuga ulim soat soatlab o'qinganda shunday vasiyat qilingan:» Janozamni ko'chirib ketayotgonizda tezrok yuringlar, orkomdan (isiriq kabi xushbo'yi narsa) tutatmanglar, Lahadga kuvganingizda mening bilan tuproknii tusib turadigan xech narsa kuymanganlar, qavmni ustiga tosh urnatmanglar. Sizlarni guvoh kilib aytaman-ki, mening har birim (motam tug'ib) sochi kiradigan, uvvos soladigan va kiyimini kiyib yurgan ayoldan bezorman ". Bu haqiqatda biron narsa eshitganmisiz? dayishgan edi, "Xa, Rosululloh sollollohu alayhi va sallamdan", deb javob berdi ". (Imom Ahmad)

Vasiyat kilishda ushbu narsalarga rioya kilish kerak:

1) Molining uchdan bir qismidan ko'chib o'tishi mumkin emas, shuningdek undan kamrog'ini vasiyat qilinishini oshiradi. Sa'd ibn Abi Vaqqos roziyallohu anhu dedilar: "Men Rossulloh sollollohu alayhi vasallam bilan Xajjatul vadada birga edim. Qatiq kasal bo'ldim, ulib qo'lsam kerak deganda xayolga bordim. Rossulloh sollollohu alayhi va salom ko'rgani kelganlarda: "Ey Rossulloh! Meni mol-dunyoiyim ko'p, xolijiz qizimdan boshka mexrosxo'rim ham, molimning uchdan ikki qismini birovga vasiyat qilaymi? dedim. Ul Zot: - «Yo'q» dedilar.

- "Molimning yarmini-chi? dedim "

- «Yo'q» dedilar.

- "UNDA buva uchdan birini" degim.

Ислом Нури

- “Uchdan biri ... uchdan biri ham ko’p, Ey Sad! son mexrosxurlarning bo’yi holatni tiklash, ularni odamlardan tilanadigan kambag’al holati bilan ishlashdan yaxshiroqdir. Ey Sa’d, Oллоh Taoloning roziligini istab qilingan ma’lumot uchun ajr-mukofotini olasan, oyog’ingga olib borasan bir luqma taomga ham ”, dedilar”. (Axmad, Buxoriy, Muslim).

Ibn Abbos roziyallohu anxumo dedilar: «Odamlar vasiyatda mollarning uchidan bir qismidan oldin to’rtidan bir qismining sadaqa qilinishini xoxlardim, chunki Payg’ambar sollallohu alayhi va salom:» Uchdan bir biriga ko’p «, deganlar. (Imom Ahmad)

2) Tiriklik chog’ida hay qilishga qo’yilgan katta miqdordagi katta miqdordagi mablag “xojal” qildirish va vafotidan o’tgan manfaati etib turishi uchun sadaqa joriya bug’langan ishlarga molidan bir qismini ajratish.

3) Meros olmaydigan qarindoshlarga, xususan ularning kambag’allariga moldan bir qismni berishini vasiyat qilish.

4) Vasiyatni mexorxurga kilishlik, bu vasiyat tufayli u merosdan ortiq bo’lishini yoq va mani oilam qilinishi mumkin. Payg’ambar solallohu alayhi va salam dedilar: «Allox har bir haqiqatga haqni bergan, shunaqa ekan mexrxurga vasiyat kilinmaydi». (Abu Dovud)

5) Vasiyatda hech kimga zulm kilmaslik hamda tasarufini kofir yoki zolimga topshirmaslik.

6) Vasiyatda - xox moddiy xox ma’naviy bulsin - birovning xaqiqiy yakki omonatinini kutib turing.

7) Shariyatga hilof, botil narsalarni qo’shib bo’lishni quvvatlab, uni unga

Ислом Нури

da'vat qilish uchun vasiyat kilmaslik: «Kim bizni bu ishimizda (dinimizda) yu'q narsani paydo bo'lib qisa u erkakuddi» (qaytarilgan, qabul qilingan) (Buxoriy, Musulmon).

8) Sunnatga muvofiq holat, biron qushchiqcha kuchdan yuvib, kafanlab dafn qilishni vasiyat qilish.

9) Vafotiddan sung shariyatda bulmagan turli hil bizda marosimlarni kilmaslikni vasiyat kilish.

10) Vasiyatiga ikki odil musulmon kishini, agar topilmasa musulmon bulmagan ikki kishini guvoh kilish mustaxab. Olloh Taolo dedi: «**Ey mo'minlar, birortizga ulim kelganda-vasiyat qilar ekan, o'zingizdan (ya'ni musulmonlardan) bukilgan ikkilangan adolat egasi yoki o'zgalardan oldin olingan ikkilamchi odamlarni jalb qilishda guvoh bo'lsin**» . (Mida: 106)

Ÿlim kelganida...

Payg'ambar solallohu alayhi va salom jon taslim qiluvchiga "La ilaha ilalloh" ni talqin qilardilar. Amakilari Abu Tolib va bir yahudiy bolaga talqin qilinganlari shu ishdan.

Jon oluvchi farishta kelganida ushbu ishlarni qilish sunnatdir:

1) Suvga o'xshash narsaga qarshi kurashish kerak, lekin tiqilib qolmasligi va zararlanmasligi uchun ko'p bermaslikka ehtiyoj bor.

2) Labini paxta yakki kunmo'lcha bilan namlab turish, kabi lab va tomoq qurib qolsa, tavhid kalimasini aytish qiyin bo'lsa kerak.

Ислом Нури

3) Tavhid kalimasini tovush chikarib aytmoq kerak. Payg'ambar solallohu alayhi va salam dedilar: «Jon taslim qilayotgandilaringga» La ilaha ilalloh «ni talqin qilinglar, zero kimning o'layotgan kunida oxirgi suzi» La ilaha ilalloh «balsa, bir kun kelib jonnatga kerakmi? (Ibn Xibbon, Alboniy hasan degan)

4) Jon taslim kiluvchining atrofidagi barcha haqiqatni duo kilib, faqat ishchilarni gapirishlari kerak: Rosululloh sollollohu alayhi vasallam «Kasal yakki mayitning xuzurida faat yaxshi ishchilarni gapiringlar, chunki farishtalar aytib o'tgan suzlaringni» deb turing. (Muslim).

Jon chiqqanda...

Payg'ambar solallohu alayhi va sallamaga o'lim xabari kelganda: «Inna-a lilla-a-hi va inna-a ilayij roji-u-un» ya'ni «Albatta hamamiz Ollohnikimiz va hamamiz Unga qaytsakmiz», «Musibatringning boshidagi (sabr) hayoti musibat etgan pattdan sabr kilishga chaqiriladi. (Buxoriy)

Kishi jon taslim qilich uchbularni qilmoq sunnatdir:

1) Kozlarni yopib kuymoq (agar ochik kolgan balsa) va haqiqatga duo qilmoq. Payg'ambar solallohu alayhi va salom vafot etgan Abu Salamaning huzuriga kirganlarida ko'zni ochib ko'rgan ekansiz, ko'zini yopib shunday deb egan edilar: «Ruh olingandan keyin o'zingni o'zingga olib keling, shunda (Abu Salamaning) yashashni istagan odamlarni qidirib topdi. Payg'ambar solallohu alayhi va sallam: "O'z haqiqatingizga faqat yaxshi duo qilinglar, chunki farishtalar aytishyotgan suzingizga" Omin "deb turadilar dildilar, sung" Ey Aloxim, Abu Salamani magfirat, xidoyat topganlar bilan olib boringlar-da) ga uning urniga ozing xalifa (qarovchi, boshkaruvchi) bulgin. Ey Olamlar Parvardigori! Bizni ham, uni ham

Ислом Нури

magfirat eting, uning qabrini keng qil va nurga topdir «, deb duo qildilar. (Muslim)

2) Iyagini bog'lab qo'ymoq, chunki bunday qilinmasa, og'zi ochib, xunuk bir ko'rishni ho'l qilish mumkin.

3) Yuzni yulish, kiyimlarni yirtish, sochni kirish, (bu ish johiliyat arablarida bu'lgan) dod-farod qilish va shunaqa boshqa narsalarning bajarilishi kerak emas, chunki bu qayta tirilishga ishonmaydiganlarning amallari. Shunday bo'lsa-da, vaziyatni kuzatishdan keyin o'qib chiqishingiz va qalbning yashash joyini yaratishingiz mumkin. Payg'ambar solallohu alayhi va salom o'qishlari Ibrohim vafot etganda: "Kozlar yosh to'kadi, qalblar ma'zun bo'ladi, Robbimizni rozi qiladigani suzdan boshqasini aytmaymiz. Ey Ibrohim, sendan judolikka biz o'zimiz " dedilar. (Buxoriy)

4) Qul va kiyog bug'inlarini yumshatmoq. Bungling yuli, bilakni elkaga ohangga kilib yangi joyiga qaytarish bilan, oyklar bug'inlarini ham huddi shu kabi boldirni songa, keyin ko'rishga olib kelib, joyiga qaytarib qaytarishni bilan bwladi. Buni jasad sovimasidan oltin bajarilsada, mayitni yuvish oson buladi

5) Qiyimlarni echmoq. Kiyimlarni tezroq bajarilishi kerak bo'lgan narsadan, yoshadning oynasini tozalashdan. Kiyimlardan xoli kilish esa, yasadni tez buzilishdan saqlanadi. Kiyimlarni ohista, avaylab echish kerak, aks holda mayit tiriklardek ozorlanadi.

6) Mayyitning hamma badanini berkib turadigan mato bilan ustini yopmoq. Oisha roziyallohu anxo aytganlar: "Rossulloh sollollohu alayhi va salom vafot etganlarida, ustilariga yamoniy chopon yopib qo'yilgan edi". (Buxoriy) Ammo qayta tiklashda vafot etgan kishining boshi va yuri berkitilmaydi.

Ислом Нури

Arafotda to'yasi bosib ulib qo'lga olgan odam haqiqatda Payg'ambar solallohu alayhi va salom shunday debganlar: «Unning boshini ham yuzini ham oramanglar, chunki u Qiyomat kuni talbiya aytgan vaziyatda tiriladi». (Buxoriy va Muslim)

7) Vafot topgani anik bulgan dafnni tezlashtirish. Bunga dalil ushbuga qarshidir: "Janozani tezroq xozirlang". (Buxoriy va Muslim)

8) Mayyitning qarzi bylsa uni to'lab qo'yishga shoshilish, garchi uning barcha mol-mulki qarzlariga ketsa ham va qarzga beparvo qilish kerak, chunki mayyit qarzi tufayli uyushtirish. Sa'd ibn Atval roziyallohu anhu rivoyat qilingan kurashda Payg'ambar solallohu alayhi va salam dedilar: «Akanq qarzi tufayli maqbusdir, qarib turing to'lib qo'ygin». (Ibn Moja) Mayyitning qarzini to'lash uchun ishlatilgan moli bylmasa, ahli-oilasi, qarindosh-urug'lari bilan uchrashuvlari kerak. Agar biron ohli xayr odam to'lab kuyaman desa, joiz.

Janozani e'lon qilinganida...

Payg'ambar solallohu alayhi va salomning yo'llari eng mukammal yo'l bo'lib, ularni qamrab oldi. Biron-bir kavmaga yaqinlari ikki birodarlarning vafot etganligi haqida xabar berishganda nima qilishlari zarurligini o'qitish uchun berilganlarni shu ishladandir:

1) Kazoi qadardaga rozi bo'lib, sabr qilish. Allox Taolo dedi: **"Albatta biz sizlarni havfu-xatar, ochlik, moli-jon va meva-chevalarni kamaytish kabilar bilan bilasizlar.** (Ey Muxammad solallohu alayhi va sallam) **biror musibat kelganda: "Albatta biz Ollohning (bandalarimiz) va albatta biz U Zotga qaytsuvchilarmiz", debedigan sabrli kishilarga hushxabar bering! Ana o'quvlarga Robbilar tomonidan salavot**

Ислом Нури

(magfirat) va qo'llanish bordir. Ana oshalar Haq Yo'lni topuvchilaridir ”. (Baqara- 155-157)

2) Istirojo, ya'ni «Inna-a lilla-a-hi va inna-a ilayhi roji-u-un» ni «Albatta hamamiz Ollohnikimiz va hammamiz Unga qaytsakmiz», deb aytish va unga Payg'ambar sollallohu alayhi va salamdan kiritgan edi. : “Ey Ollloh! Mana shu musibatimda menga ajru-mukofot bergin va mening uchun undan yaxshigiroq narsani unning urniga yordam beradi ”. (Muslim)

3) Mayyitga janoza namozini o'qib duo qiluvchilarning sonini ko'tarish uchun mayit egalari qarindosh-urug ', yo'l-birodar va yilgi qishloqlardan ko'chib o'tishga xabar etkazish uchun e'lon berish kerak. Payg'ambar sollallohu alayhi va sallamning: «Birodarizizga magfirat surganlar» (Buxoriy) tashkillashtirilgan tadbirlarga qarab, imom mayitning haqiqatiga oid ishlarni olib borishni so'rabdi.

4) Mayit chiqqan hodononga taom qirqish sunnatdir. Payg'ambar sollallohu alayhi va salam Ja'far roziyallohu anhu vafot etganda: «Ja'farning oilasiga taom kiringlar, chunki ulalar bo'shliqlariga tushgan musibat bilan ovoralar», tabriklar. (Termiziy)

Xozirgi kunga klib odamlar sunnatni bizni ko'rishga va bizni sunnatga aylantirib yubordilar. Bu bajarilishdan ko'zlangan ma'noni almashtirib, mayit egalari ta'ziyaga kelganlarga, gyyo ularga musibat emas hursandchilik etgandek taom ulashadigan bulyorlar. “Qilmasang odamlar gapiradi-da” deb, Allohdan emas odamlarning gap-so'zidan qo'rqib, kelayotgan bizni «EHSON» deb nomlashlari mumkin emas, lekin musibat etgan xonadonga yordam beraman, olib borayapman.

Ислом Нури

Go'zal xotimni bilishda...

Kuyida mayitning guzal xotima topganligi alomatlari haqida, undagi oilasi va aqrabolarga hushxabar buvladigan Payg'ambar solllohu alayhi va salamdan kiritilgan buloq ajratilgan ishlar va asarlarni keltiramiz:

1) Vafot topuvchining so'nggi suzi "La ilaha ilalloh" bylishi.

2) Jon chikarda peshonasidan ter chiqqan holat vafot etishi. Burayda roziyallohu anhu dedilar Payg'ambar sollallohu alayhi va sallamning: «Jon chikardagi peshonadan chiqqan ter mu'minalik alomatidir» deganlarini esitdim. (Imom Ahmad)

3) Juma o'qshomida yo'qi naxorida vafot etish. Bu haqiqatda ushbu ko'tarish kiritildi: «Qaysi bir musulmon juma kuni kunduzgi jumaga o'q kechada vafot etsa, Olloh uni qabr azobidan saqlaydi». (Imom Ahmad)

4) Jang maylangan va Alloxxning yulida g'oziy vaziyatda jon taslim qilmoq. Bundan tashkari vabo, zotil-janb kasali bilan, korin ogrigi, tom bosib, utda kuyib, suvda chokib va tugish asnosida ulgan ayol, bularning barchasi guzal hotirmaning alomatlari. Payg'ambar sollallohu alayhi va sallam dedilar: «Alloxxning yulida qatl kilingandan tashkari joylari ettittirildi: vabo bilan ulgandir, xoxib o'tirgan mehmonda, zotil-janbga chalinib o'qigan mehmonda, otda kuyib yotibdi» debdi. (Imom Molik)

5) Sil kasali bilan o'lmoq: «Sil shaharlikdir». (Tabaroniy)

6) Dininini, jonini va molini ximoya kilish yulida vafot etmok. Bunga ushbu bilan kurashgan isbotlovchi: «Kim molini ximoya qilsa o'lsa shahiddir, kim ohli -ilosini ximoya qilib o'lsa shahiddir, kim dinida o'lsa shahiddir, kim jonini ximoya qilib o'tirsa bo'ladi». (Abu Dovud)

Ислом Нури

7) Alloxning yulida Islom davlati chegarasiniy qurilgan vaziyatda vafot etmok. Hadisi sharifda kelgan: “Bir kecha va kunduz Ollolhning yulida chegarani qurilish, bir oy kunduzi (nafl) kunza, kechasi (nafl) namozda qo’ymoq turgandan keyin yaxshi. Shu vaziyatda vafot etsa hayotida qilingan yurgan amallari (amal daftarigiga) tug’tay (yozib borila) di va rizqlib ham turdi hamda Munkar va Nakir fitnasidan omonada bo’ldilar. » (Muslim) Bu hislat faqat mana shu holatda vafot etan kishi uchundir.

8) Solih amal ustida vafot etishi. Payg’ambar solallohu alayhi va salam dedilar: «Kim Ollolhning roziligini maqsad qilgan:» La ilaha ilalloh «desa va shuning ustida vafot etsa jannatga kiradi. Kim Ollolhning roziligini maqsad kilib bir kun kunza tutsa va shuning ustida vafot etsa jannatga kiradi. Kim Ollolhning roziligini maqsad qilib sadaqa bersa va shuning ustida vafot etsa jannatga kiradi ”. (Imom Ahmad)

9) Nasihat kilgani va zulmdan qaytargan sabab zolim podshoh tomonidan o’ldirilmoq. Bu haqiqatda Payg’ambar sollallohu alayhi va salom shunday debaganlar: «Shaxidlarning sayyidi Alka ibn Abdulmuttolib ham zolim podshohni yaxshilikka buyib, yomonlikdan qaytargan va tinglash uchun podshoh uni qatl qilgan odam». (Hoxim)

Mayyitni yuvishda...

Kishi vafot etgach uni yuvib, poklab, hushbo’ylab, kafanlab, janozasini o’qib chiqing dafn qilishni tezlashtirasiz Payg’ambar sollallohu alayhi va salomning yullarini olib tashladilar. Mayyitni avvalo yuvmoq kerak. Bunga eng haqiqat kishilari uning farzandlari, ovoz otasi, yig’ilish bobosi, qonun qarindoshlari va hokazo. Yuvuvchini olib kelib, pulini berib, ozi esa bir chetda tomoshabin bulib turish yaxshi emas. Mayyitni yuvishda ushbu narsalarga rioya kilish kerak:

Ислом Нури

- 1) Mayyitni yuvish asnosida uning avratiga ko'z tushmasligi uchun bir bo'lak mato bilan avratini yo'q.
- 2) Yuvuvchi sunnatni biladigan va marhumning jasadida ko'zi tushgan no'xush manzaraarni sir saqlaygan omonatdor bu'lmogi.
- 3) Mayyitni o'ldirish holatiga javob beradigan darajaga o'tqazish, ko'rishni ohistalik bilan ta'minlash va shu vaziyatda suvdan ko'tarib yuborish.
- 4) So'nggi qo'liga bir parcha latta o'rab yo'q qo'lkop kiyib, mayitning avratini yopgan mato tagidan uni istinjo qilib qo'ydi.
- 5) So'ng yasadningning boshiga a'zolarini yuishish uchun qilingan kuliga bir parcha latta yoki qo'lkopni almashtirish.
- 6) So'ng mayyitni yu'shishdan oldin unga tashlab qo'yiladi, yangi tahoratda yuiladigan a'zolari yuvadi, lekin og'iz va burunga suv kirgizmaydi.
- 7) So'ng Xuddi tirik odam janobatdan poklanishni niyat qilganidek, mayitni g'usl qildirishni niyat qiladi.
- 8) Tasmiya aytadi yani, "Bismillah" deydi.
- 9) Uch martada yo'q qilinishini yaxshilash uchun katta ko'prak faqat to'xtab yuribdi, 5 -7 va hokazo.
- 10) Yuvishda sidr yaki uni urnini bosadigan sovunga ohshash narsadan foydalaniladi.
- 11) Yuvishning so'nggi martasida suvga biron-bir hushbo'y narsa -kofur bylsa ustun- aralashtirilib yuadi.

Ислом Нури

- 12) Ayollarning sochlarini yozib, yahshilab yuvadi svngra imtiyozlar bilan ta'minlanadi, o'qitib o'rib, orkaga tashlab qo'yishadi.
- 13) taraфng tomonidan va tahrati azolaridan bo'shashadi.
- 14) Yuvish mobaynida avratini yopiq holatida saqladi.
- 15) Mayyitni yuvishning imkoni bulmasa, tayamum qildiradi.
- 16) Erkakni erkak, ayolni ayol yuvadi. Er xotininini, xotin erini yuvishi joiz.
- 17) Mayyitni yugan kishining g'usl qilib olishi mustaxabdir: «Kim mayitni yevsa ozi ham g'usl qilsin, kim uni ko'rsa tahorat qilsin». (Abu Dovud)

Mayitni kafanlashda...

Payg'ambar solallohu alayhi va salom mayitni o'q kiyim bilan kafanlanganlar. Izlari ham uch bylak o'q mato bilan kafanlanganlar.

Mayyitni kafanlovchi ushbu narsalarga rioya kiladi:

- 1) Erkak uch bylak, ayol besh bo'lak o'q mato bilan kafanlanishi. Oqdan boshka rang bulsa ham joiz.
- 2) Kafanlikka ximmatbaho matolni ishlatmaslik.
- 3) Matolarni ustma-ust yozib, har birini biron bir joyga olib boring.
- 4) So'ng mayyitni matolar ustiga chalkanча vaziyatda yotqizish.
- 5) So'ng paxtani xushbo'ylab mayitning avrat erlariga kuyib, bir parcha latta bilan ohista bog'lab qo'yiladi, shunda avratlardan biron narsa chiqsa

Ислом Нури

ham, uning noxush hidini shubu xushbo'ylik ketizib turadi.

6) So'nggi boshka bir bulak paxtaga yangi xushbo'y narsa o'rganib yuboriladi va sajda o'rinlariga o'rganiladi.

7) So'nggi tartib bilan matolarni vngni chapga sungra chapni vngga kilib o'rab chiqishadi:

Janoza namozini o'qishda...

Payg'ambar solallohu alayhi va salom huzurlariga janoza keltirilsa, mayitning qarzi bormi yoki yuqmi deb so'rardilar. Agar qarzi bulmasa janoza o'qiladi, qarzi bulsa o'qidilardir, "qizing o'qib kuying" deb ashoblariga aytishadi. Shubhasiz, Payg'ambar solallohu alayhi va salamning mayitga janoza o'qishlarini shafolatdir, shafotlari esa jannatni vojib qiladilar. Qarzi bor odam qarziga garov qilingan bo'lib, qarzi tug'ilguncha jannatga kirolmaydi. Xozirgi kundan qarib olib, qodir bo'lsa ham qaytarmay yurganlar, yo'q qodir bulmasa, qarzni tulashga qodir bo'lasiz, qarzga beparvolar, ko'zni oching! Utkinchi dunyoni deb, abadiy jannatdan ma'mur byulmang, ulim kelishuvdan oldin olib boriladigan narsalarni kuting !!!

Janoza o'qishda kuyidajillarga riyo kilinadi:

1) Janozani masjid ichida yoki tashkarisida, mayitning hukumatida yakka janoza o'qish uchun tayyorlanadigan joyda o'qish mumkin.

2) Namoz o'qishdan qaytarilgan vaqtlarda, zaruratsiz janoza namozini birgalikda o'qish. Qaytarilgan vaqtlar: Kuyosh chikayotgan, tikkaga kelgan (qiyom) va botayotgandagi vaqtlar.

Ислом Нури

3) Janozada jamoatlanishning katta qismi mayit uchun yaxshidir, agar ularning adadlari yuzga etsa unga shafolat kiladilar. Bunga ushbu kurashis dalolat kiladi: “Qaysi bir mayyitga yuzga etgan musulmonlar jamoati janoza o’qib shafolat (duo) qilsalar, shafotlari (duolari) qabul qilinajak”. (Muslim)

4) Janozada uch saf bylib turish mustaxabdir. Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilingan kurashda, Payg’ambar solallohu alayhi va sallam dedilar: «Biron-bir musulmon vafot etsa va unga uch saf musulmonlar janoza o’qisa, gunohlari magfirat qilinadilar». (Abu Dovud) Yukoridagi kurashlar vafotigacha Islom ohkomlariga amal kilib utgan musulmonlarga nisbatan qarshi aytilgan.

5) Turt takbir bilan janoza namozi o’qiladi. Avvalgi takbirda ikki qo’li o’tqaziladi, har qanday takbir bilan birga qullarining o’tishi ham bo’ladi. Ammo ajratishlarni har qanday takbirda boshqalarni yukoriga o’tishlari xati. Birinchi takbirdan keyin sano o’qiladi, Fotoha surasini o’qisa yaxshi bo’ladi. Ikkinchi takbirdan sung salat Ibrohimiya o’qildi. Uchinchi takbirdan so’nggi janoza duosi o’qildi. Turtinchi takbirdan sung ikki tomonga salom beriladi. Mayyit haqiqatiga duo qilinganda ixlos bilan, payg’ambar solallohu alayhi va sallamdan sobit bo’lish duolarini kilish kerak. Janoza duolaridan:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى مَنْ تَرْضَى وَجْهَهُمْ فَيَسِّرْ لِي أَهْلِي وَارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى مَنْ تَرْضَى وَجْهَهُمْ فَيَسِّرْ لِي أَهْلِي وَارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى مَنْ تَرْضَى وَجْهَهُمْ فَيَسِّرْ لِي أَهْلِي وَارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

Ma’nosi: “Ey Oloxim, tiriklarimizni, uliklarimizni, xozirlarimizni, g’obilarimizni, katayu kigigimizni ham erkaklarga ayolamizni (gunohlarini) magfirat eting. Ey Olloh! Agar bizdan bironamizni yosatadigan bulsang,

Ислом Нури

va sallam. (Mutafaqun alayhi)

Janozaga ergashovchi ushbularga rioya kilsin:

- 1) Shariatga xilof ishlarni amalga oshirilgan vaziyatda janozaga ergashish joiz emas. Masalan, dod-faryod chapish, olov yoqib, tayoqlar ushlab, belni bog'lab olmoq, janozada xozir bulganlarga ozor berib ayrilganlarning sigaret tutatishi, bundan-da munkarrogi bir-biri bilan gaplashib kulishib borishlari. Bungling urniga sukut saqlab, tafakkur kilib, o'limdan ibratlanib borish kerak. Bugun unga etgan o'lim ertaga oziga ham etishni birlashtiradigan kerak.
- 2) Tobutni silkitmasdan hammasi yugurmay lekin tez-tez yurib olib boriladi. Bu haqiqatda Payg'ambar solallohu alayhi va salamdan uchbu amalga oshirilishi sharif kiritildi: "Janozani tezlatiqlar, agar (mayyit) yilgi odam bulysa, sizlar taqdim qilayotgandirsiz. Agar bir yil bylmasa yomonni elkizgandan (tezrok) kuygan bo'lasiz ". (Buxoriy va Muslim)
- 3) Tobutni atroffida tikilinch kilmaslik, bundan tashqari sunnat trt kishi, trt kishi blib kutarishdir.
- 4) Tobutga yoqin bo'lib, uni olganda ham, orqasida ham, ung va chap tomonda ham yurish joiz, lekin janozaning orqasida yurish ko'paytirildi.
- 5) Musulmonlarning qabrlarini orab yurilganda kiyingan kiyim bilan bosib bexurmatlik kilish yaxshi emas. Payg'ambar solallohu alayhi va sallam qavrlari orasda tikilgan kiyimi bilan yurayotgan kishining ko'rganlarida: "Xoy ikki kovush egasi kovushningni ech", degan edilar. (Axmad)
Yogingarchilik va hokazo shartli vaziyatlarda bulib tikilgan kiyimning echimliligi uchun zarari.

Ислом Нури

6) Tobutni ko'chirilganlar tahratlarini yangi yil bo'lishlari mustaxabdir: «Kim mayitni yuvsa g'usl qilsin, uni ko'rgan esa tahorat qilsin». (Abu Dovud)

7) Ayollarning janozaga ergashmoqlari makruhdir.

Mayitga manfaatli ishlarni qilishda...

Inson vafot etagch uning amali, rizqi va savoblari tuxtashini, ammo uch narsa vafotidan birgalikda savobini qabul qilayapsizmi va bu uch oydan buyon ajralib turadigan mayli, uning oqrabolari va birodarlari tarafidan bulojagini Payg'ambar solllohu alayhi va sallam aytay: uning amali uziladi, ammo uch narsada (tuhtamay etib turadi): Sadaqa joriya, qo'llab-quvvatlanadigan manfaatli ilm va haqiqatga duo kiladigan yil farzandlari ". (Muslim) Shuning uchun biron-bir yoqinlari vafot etgan musulmonlar kuzatganlarga amal kilishlari va bu kurashdan o'tgan mayitga foyda bylmaydigan va savobi emedaydigan ishlardan saqlanishlari kerak. Yaxshilik - yullarning eng yaxshi ishi bo'lgan Payg'ambar solallohu alayhi va sallamning yullariga ergashishdir. Shunday ekan mayit oyillari va yoqinlari undagi haqiqatga ko'p duo kilsinlar va Ollohdan uni ta'qib qilish uchun o'qishni so'rasinlar. Agar vafot etgan odam olim olim bo'lsa, shogirdlari uning ilmini odamlar orasida joylashtirilayapti. Agar tijoratchi bo'lsada, mexrvorlari uning molidan bir qismining masjid kurish yakki tolibi ilm va etimlarni otaliqqa bo'lish kabi xayrli ishlarga sarflasinlar. Qancha-qancha musulmonlar shariyatni yaxshi bilmaganlardan Payg'ambar solllohu alayhi va sallamning yullariga xilof ish kilib utganlarga ozor bermoqdalar. «Qilayotgan bu operatsiyalarimizni utganlarga qarshi bizda mavjudmi yoki yo'qmi?» deb ilmlilardan so'rab ish qilsa edi, o'zlariga ham, o'qituvchilarga ham manfaatli bo'lganlar edi. Sunnatga amal kilovchilarga Ollohning qo'llanishi bulsin. mexorxurlari

Ислом Нури

uning molidan bir qismining masjid kurish yuq tolibi ilm va etimlarni yashashga juda kabi xayrli ishlarga sarflasinlar. Qancha-qancha musulmonlar shariyatni yaxshi bilmaganlardan Payg'ambar sollohu alayhi va sallamning yullariga xilof ish kilib utganlarga ozor bermoqdalar. «Qilayatgan bu operatsiyalarimizni utganlarga qarshi bizdai bormi yoki yo'qmi?» deb ilmli ilmlardan so'rab ish qilsa edi, o'zlariga ham, o'qituvchilarga ham manfaatli bo'lganlar edi. Sunnatga amal kilovchilarga Ollohning qo'llanishi bulsin. mexorxurlari uning molidan bir qismining masjid kurish yuq tolibi ilm va etimlarni otaliqqa bo'lish kabi xayrli ishlarga sarflasinlar. Qancha-qancha musulmonlar shariyatni yaxshi bilmaganlardan Payg'ambar sollohu alayhi va sallamning yullariga xilof ish kilib utganlarga ozor bermoqdalar. «Qilayatgan bu amaliyotlarni bizni o'rganganimizga foydsi bormi yoki yo'qmi?» deb ilmli ilmlardan so'rab ish qilsa edi, o'zlariga ham, o'qituvchilarga ham manfaatli bo'lganlar edi. Sunnatga amal kilovchilarga Ollohning qo'llanishi bulsin. «Qilayatgan bu amaliyotlarni bizni o'rganganimizga foydsi bormi yoki yo'qmi?» deb ilmli ilmlardan so'rab ish qilsa edi, o'zlariga ham, o'qituvchilarga ham manfaatli bo'lganlar edi. Sunnatga amal kilovchilarga Ollohning qo'llanishi bulsin. «Qilayatgan bu amaliyotlarni bizni o'rganganimizga foydsi bormi yoki yo'qmi?» deb ilmli ilmlardan so'rab ish qilsa edi, o'zlariga ham, o'qituvchilarga ham manfaatli bo'lganlar edi. Sunnatga amal kilovchilarga Ollohning qo'llanishi bulsin.

Ayrim bizni ko'rmayapmiz ...

Janoza ishlarida Payg'ambar solallohu alayhi va sallamning sunnatlariga aralashtirilishi kerak bo'lgan ajrim bizni nishonlamaydi, chunki biz ma'nosini va uning huquqini ifoda etishni talab etamiz. Bid'at – Qur'on va sunnat hamda hulafoi roshidinlarning amallarida asli byulmagan, odamlar paydo bo'lgan barcha "ibodatlar" dir. U zalolatdir, erkuddir (qabul

Ислом Нури

kilinmaydi) “Kim Bizing bu ishimizda (dinimizda) bundan buyog’iga ishlagan ko’rinishda u erkakuddir”. (Buxoriy va Muslim) Afsuslar bulsinkim janoza ishlariga juda ko’p bid’atlarga aralashib ketgan. Pand-nasihatga kuloq soluvchilar uchun, shularning ayrimlariga ishora kilamiz otamiz:

- 1) Dafn asnosida yo’q undan keyin “Yosin” surasini o’qish.
- 2) Kafanga duo yo’q Qur’on oyatlaridan yozish.
- 3) Janoza oldada gulchambar yo’qki mayitning fotosuratini olib borish.
- 4) Mayyitni qavrga kuyotganda uning boshi ostiga yoshi va shunisi yaxshi biron narsa kuyish.
- 5) Qabrga kuyganda mayyitning yuzini ochish va iyagini erga kilish.
- 6) Qabrga sham yoqib kuyish.
- 7) Uch, etti yo’qi payshanbalik, yakshanbalik va yigirma, qirq, yil va hokazo marosimlarni qilmoq.
- 8) Qora rang, chopon-doppi kabi motam kiyimini xoslash.
- 9) Avvalgi uchida Qur’onni xatm qildirib mayitga bog’lash.
- 10) Mayyitda bor va boshqa joyda bo’lgan sifatlarni ayib baland baland ovoz bilan yig’lash.
- 11) Uchinchi kuni kir yuwdi, kor yuganda kor yogdi va yangi yukorida Tavsif kilinmagan, shariyatga hilof asli yuq ishlarini kilish. Bularning bari

bid'atdir.

Allox taolo bundayonda o'tilganlarimizni o'z qo'liga o'tkazib, qo'llarimizga duo va yil amaliyotlari bilan olib borishni yodda tuting, bizni va xurofotlardan saqlanishni bizni nasib etsin.

keyingi sarlavhalarda "... gi yullari" jumlasining urniga o'qilishi uchun qo'yib yuborildi.